

Ekonomiye yön verenler İstanbul'da bir araya geldi...

Uluslararası Para Fonu (IMF) ile Dünya Bankası Grubu Yıllık Guvernörler Kurulu Toplantısı, 6-7 Ekim günlerinde İstanbul'da yapıldı. Binlerce ekonomist ve katılımcının yanı sıra, yerli ve yabancı yüzlerce gazeteci de toplantıları izlemek amacıyla İstanbul'daydı. Toplantılardan geriye hafızalarda 7 milyar insanın mutluluğu ve refahı için "değişim" sözü kaldı.

Uluslararası Para Fonu (IMF) ile Dünya Bankası Grubu Yıllık Guvernörler Kurulu Toplantısı, 6-7 Ekim günlerinde İstanbul'da yapıldı. Türkiye, dünya ekonomisine yön veren bu iki uluslararası kuruluşun genel kurul toplantısına, ABD dışında ikinci kez ev sahipliği yapan ilk ülke oldu. "Paranın patronları" diye de anılan IMF ve Dünya Bankası, 1955'teki genel kurul toplantısını da İstanbul'da yapmıştı.

Dünya Bankası Grubu ve IMF Yıllık Guvernörler Kurulu toplantıları çerçevesinde, Kalkınma Komitesi ile Uluslararası Para ve Finans Komitesi'nce (IMFC) alınan ortak kararların özeti İstanbul Kararları olarak adlandırıldı. İstanbul Kararları'nın, önümüzdeki dönemde gerçekleştirilecek G-20 ile IMF-Dünya Bankası Bahar Dönemi toplantılarına da esas teşkil edeceği vurgulandı. IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn, İstanbul'daki IMF-Dünya Bankası toplantısı ön-

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, IMF ve Dünya Bankası 2009 yıllık toplantıları kapsamında alınacak "İstanbul Kararları"nın küresel ekonomik ve finansal mimariyi yeniden yapılandırma çalışmalarına önemli katkıda bulunacağını söyledi.

cesinde "Belki yeni IMF'nin doğuşu İstanbul'da olacak. Bu toplantılara katılanlar ileride torunlarına 'Ben de İstanbul'daydım' diye anlatacak" dedi.

BABACAN: KRİZE KARŞI ORTAK İRADE OLUŞTU

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, IMF ve Dünya Bankası Yıllık Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, dünya ekonomisinin kritik bir dönemden geçtiğini, bu durumun şu anda gerçekleşmekte olan toplantıların önemini bir kat daha artırdığını söyledi. Kriz karşısında bugüne kadar ciddi adımlar atıldığını, köklü reformlar yapılması için güçlü bir ortak irade oluştuğunu ifade eden Babacan, "Bu iradenin süratle somut ilerlemelere dönüşmesi gerekmekte. Eğer hareket etmekte gecikirsek yakalanan bu ivmeyi kaybederiz ve krizin sebeplerini tekrar göz ardı etmeye başlarız" dedi.

Krizin ekonomi politikalarında uluslararası koordinasyonun önemini ortaya çıkardığını anlatan Babacan, şöyle devam etti: "Küresel riskleri en aza indirecek strateji ve politikaların yakın iş birliği içerisinde belirlenmesinden ve koordineli bir biçimde uygulanmasından tüm ülkelerin kazanç sağlayacağı açıktır. Bu toplantılar bunun gerçekleştirileceği en uygun platformlardan biridir."

Gelişmiş ülke finansal piyasalarından kaynaklanan sorunlar nedeniyle gelişmekte olan ülkelerin ciddi bedel ödemek zorunda kaldığını ifade eden Babacan, bunun tekrarlanmaması için her türlü çabanın gösterilmesi, önlemin alınması gerektiğini kaydetti. Bunun için IMF'ye büyük görev düştüğünü ifade eden Babacan, "Uluslararası finansal kuruluşlar gelişmekte olan ülkelerin kalkınma süreçlerinin desteklenmesinde daha fazla rol almalı" teklifinde bulundu.

Babacan, uluslararası finans kuruluşlarının daha güçlü daha etkin ve tüm ülkeler tarafından sahiplenilen bir yapıya kavuşturulması için bu alandaki reform çalışmalarının hızlandırılması gerektiğini söyledi. Uzunca bir süredir uluslararası alandaki reform iradesinin ilk kez bu kadar güçlü olduğuna tanık olunduğunu ifade eden Babacan, şöyle devam etti: "Bu gerçekten önemli bir fırsattır. Bu fırsatı iyi değerlendirmeli ve sadece ekonomik ve finansal mimariye ilişkin sorunlarımızın değil, iklim değişikliği, yoksullukla mücadele ve enerji güvenliği gibi küresel sorunların çözümünde de gereken kararlılığı ve fedakârlığı hep beraber göstermeliyiz."

Strauss-Kahn: "Belli ki virajı aldık. 2010'da yüzde 3 büyüme büyük değil, ama iyi bir başlangıç. Bir önceki döneme göre büyük fark var. Toparlanma yavaş olacak, vakit alacak."

STRAUSS-KAHN: HATALARIMIZDAN DERS ALDIK

Dünya Bankası Grubu ve IMF'nin Yıllık Guvernörler Kurulu toplantısının açılışında konuşan IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn, küresel ekonominin son du-

IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn, IMFC Youssef Boutros Ghali, Mısır Maliye Bakanı Mahmoud Mohieldin, Dünya Bankası Başkan Robert Zoellick.

rumu ile ilgili tespitlerde bulunurken, fonun gelecek dönemdeki işlevi ile ilgili değerlendirmeler yaptı. Özellikle işsizlik konusuna değinen Strauss-Kahn, "Hâlâ çok fazla tüketim olmadığını görüyoruz. İstihdam, işsizlik daha yavaş toparlayacak. 2010'da pek çok ülkede işsizlik artacak. Krizi tam atlattığımızı söyleyemeyiz. Küresel ekonomi son derece nazik olmaya devam ediyor" ifadelerini kullandı.

Krizden çıkış stratejilerinin uygulanması için vaktin çok erken olduğunu dile getiren Strauss-Kahn, toplantıya katılanların bu konuda hemfikir olmasından memnuniyet duyduğunu belirtti. "İyimserliğe kapılmak yanlış olur" diyen IMF Başkanı, öncelikle finans kesiminin güçlenmesi gerektiğine işaret ederek, şunları söyledi:

"Banka sermayelerinin artırılması ve bilânçolarının düzenlenmesi lazım. Sermaye ve likidite tamponlarının güçlendirilmesi gerekiyor. Krizden çıkış kolay olmayacak. Ülkeler arasındaki iş birliği çok önemli, bu devam etmeli. Merkez bankaları bile koordineli olarak faiz oranlarını indirdi. G-20'nin ön plana çıkışı bu dönemdeki en önemli gelişme. G-20 liderleri beraber çalışmaya karar verdi. Nisanda bu kadar geniş mutabakat söz konusu olmadı. G-7 sadece zengin ülkeleri temsil ediyor. G-20 önemli ama özellikle Afrika'dan ülkeler dışarıda kalıyor. Siz 186 ülke olarak milyarlarca insanı temsil ediyorsunuz. Bütün ülkeler arasında iş birliğine ihtiyaç var. IMF, bu iş birliğini geliştirme açısından benzersiz bir konumda."

IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn, özeleştirilerde de bulunarak, geçmişteki hatalardan ders aldıklarını belirtti. Acil durumlarda sundukları kredi miktarlarını Asya krizinde iki katına çıkardıklarına işaret eden Strauss-Kahn, ayrıca küresel ekonomiye 283 milyar dolarlık ek likidite temin ettiklerini vurguladı. Fakir ülkelere 2011 yılı sonuna kadar sıfır faizli kredi vermeyi vaat ettiklerinin altını çizen IMF Başkanı, konuşmasının son bölümünü kendi kurumunu uyardı.

İstanbul'daki Yıllık Guvernörler Kurulu toplantısı öncesi yaklaşık bir hafta süren toplantı ve seminer dizilerinde, fonun önümüzdeki döneme ilişkin hareket tarzı ve işlevi konusunda dile getirilen bazı önerilere de değinen Strauss-Kahn, Guvenörler Kurulu'ndan da bu değerlendirmeler çerçevesinde IMF'nin görev tanımı, finans piyasasındaki tanımı ve yeri gibi konuları tartışmalarını istedi. Fonun görev tanımı gereği, "cari işlemler ve para hareketliliği üzerinde" durduğunun altını çizerken, "Ama görüyoruz ki bu krizin bununla ilgisi yok" vurgusunu yaptı. Strauss-Kahn, şöyle devam etti:

"Krizin etkileri ülkeden ülkeye farklılık gösterecek, bunu daha önce de söylemiştim. Kriz gelişmiş ülkeleri de, düşük gelirli ülkeleri de eş zamanlı olarak etkiledi. Ancak çıkış stratejileri ülkelere göre değişecek. Ancak her durumda şimdiden başlayarak sekiz on ayın geçmesi gerekecek. Ancak o noktada işsizlik azalmaya başlayacak. Büyüme rakamları iyi olsa dahi işsizliğin büyük hızla düşmesini bekleyemeyiz. Gündemin ön sıralarına işsizliğe karşı politikaların konmasını öneriyoruz. Birçok ülkenin hayatta kalma mücadelesi ve açlık tehlikesi var. Sorunun çözülmesi gelişmekte olan ülkelerde gelişmiş ülkelerden çok daha uzun sürecek. Dünya Bankası ve IMF'nin ayıracağı kaynaklar kritik önemde olacak. Kaynak meselesi IMF için önümüzdeki dönem için çözülmüş durumda."

IMF'nin "daha çok ülkeye sigorta imkânı sunması" gerektiğine değinen Strauss-Kahn, sözlerini "Amacımız, insanlığın kardeşliğini sadece bir deyim olarak kalmamasını sağlamaktır. Bu durum önümüzdeki tarihi bir fırsat olarak durmaktadır" diyerek bitirdi.

20 YIL SONRA GELEN SERMAYE ARTIŞI

Dünya Bankası Başkanı Robert Zoellick, ekonomik desteklerin önemine dikkat çekerken, finansal pazarlardaki düşüşü durdurduklarını ama hâlâ daha fazla iş yaratmak, daha fazla gelir sağlamak ve fırsatları artırmak zorunda olduklarını vurguladı. Zoellick, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Küresel ekonomi hâlâ geriye düşebilir. 2010 yılında hükümetler, ekonomik desteklerini geri çektikleri zaman tekrar faiz oranları da yükselebilir. Bir garantimiz yok. En önemli iş sağlayan özel sektör toparlanabilecek mi? Bu konuda bir garantimiz yok. Küresel büyüme şu anda başladı ama durabilir. Gelişmekte olan ülkelere daha fazla ağırlık, kurumların tutarlı olmasını, etkin olmasını sağlamak. Güç ilişkilerinin değiştiği bir dünyada bu çok önemli. Dünya Bankası, önümüzdeki ilkbahar toplantılarında gelişmekte olan ülkelere yüzde 3 daha fazla oy hakkı verecek. Yani bu oran yüzde 47'ye ulaşacak. Bu aynı zamanda gelişmekte olan ülkelerin oy haklarını zamanla artıracaktır."

Dünya Bankası Başkanı Robert Zoellick ve IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn, krizden çıkışta hükümet politikalarına dikkat çekti.

G-20 kararlarında Dünya Bankası grubunun kaynaklarını yeterli ölçüde sağlayabilmesi için bir adım atıldığını söyleyen Robert Zoellick, şu bilgileri verdi: "Önümüzdeki aylarda analizler yapacağız. Bahar toplantımızda alınacak kararlarla ilk kez Dünya Bankası 20 yılda sermayesini artıracak. Bunu yapıcı şekilde gerçekleştirmekten çok mutluyuz. Sermaye artışı ve diğer çabalara baktığımızda finansal kaynakları ve sermayeyi daha iyi kullanabileceğiz. Fakir ülkeler için yeni bir kriz tesisi geliştirildi. Krize daha duyarlı kitlelere daha fazla destek sağlamak gerekli. Yakıt krizi gelişmekte olan ülkeleri finansal krizden daha fazla etkiledi. İklim değişikliği finansmanını da göz önünde tutmak gerekiyor."

GEORGE SOROS: BİR DÖNEMİN SONUNA GELDİĞİMİZE İNANIYORUM

IMF-Dünya Bankası yıllık toplantıları kapsamında düzenlenen "Küresel Finansal Sistemin Geleceği" konulu seminerde konuşan uluslararası yatırımcı ve Soros Fon Yönetimi Başkanı George Soros, düzenleyicilerin gerekli mekanizmaları olmadığı için balonları kontrol edemediklerine işaret etti. Soros, "Bankacılık sisteminin, finansal otoritelerin sistemin çöküşüne izin vermeyeceğine ilişkin örtülü bir garantisi var. Bununla nasıl başa çıkacaksınız? Sistemi daha çok kontrol etmeniz, başarısız olmayacağına emin olmanız gerekiyor. Önümüzdeki büyük zorluk budur. Bunun çözülebileceğine inanıyorum ama düzenleyicilerin, piyasanın nasıl işlediğini öğrenmeleri gerekiyor" dedi.

Soros, piyasaların nasıl işlediğiyle ilgili hem düzenleyicilerin hem de aktörlerin yanlış bir anlayışa sahip olduğunu savundu. Finansal piyasaların niteliği gereği istikrarsız olduğunu söyleyen Soros, "Ben de bir yatırımcı olarak bir balonun ortaya çıkmaya başladığını gördüğümde, fazla bir değerlenme olduğunu görsem de, satın alma pozisyonuna geçerim. Ancak balon patlamadan satışa geçmeyi umarım" diye konuştu. Soros, düzenleyicilerin gerekli mekanizmalara sahip olmadıkları için balonları kontrol edemediklerini belirterek, "Geçmişte kullandığımız enstrümanları yeniden kullanıma sokmamız gerekiyor" dedi. Finansal sistemin temelde çöktüğünü ve bunun, sistemin yanlış temeller üzerine kurulduğunu gösterdiğini söyleyen Soros, şöyle konuştu: "Bu nedenle bir dö-

İstanbul Kararları

IMF ve Guvernörler Kurulu Finansal Komitesi 20. toplantısı, IMF-Dünya Bankası yıllık toplantıları çerçevesinde İstanbul'da yapılırken, toplantının ardından yapılan yazılı açıklamada, alınan kararlara yer verildi. Kararların ilkini küresel istikrar için IMF'nin görev tanımının değiştirilmesi oluşturdu. Geleneksel olarak bugüne kadar IMF reçeteleri cari işlemler ve kur krizlerine göre yazılıyordu. Oysa küresel kriz her ne kadar finans krizi olarak başlasa da 'reel sektör' krizine dönüşmüştü. Dolayısıyla IMF'nin bu krizden çıkış yolu gösterebilmesi için öncelikle kendi görev tanımını ve reçetelerini değiştirmesi gerekiyor. İşte İstanbul'da alınan bu karar doğrultusunda görev tanımını genişletecek olan IMF, mart ayında yapılacak bahar toplantısında bu değişimi genel kurula sunacak. IMF'nin ülkelere sunduğu mali desteklerden birini oluşturan "esnek kredi" imkânının da çok sayıda ülkeye açılması alınan ikinci karar oldu. Başkan Strauss-Kahn, küresel dengesizliğin aşılabilmesi için esnek kredi imkânlarının genişletileceğini dünyaya ilan etti. Ancak bu genişlemenin hangi ülkeleri kapsayacağı yapılacak çalışmayla belli olacak.

Alınan üçüncü kararı ise G-20'nin tavsiyesiyle gelişmekte olan ülke kotalarının artırılması oluşturdu. Böylece gelişmekte olan ülkeler IMF yönetiminde daha fazla söz sahibi olacak, daha çok temsil edilebilecek. Ayrıca parasal anlamda da IMF kaynaklarından daha fazla yararlanacak. İstanbul Kararları'nın sonuncusunu ise IMF'nin G-20'de daha etkin rol alması oluşturdu.

nemin sonunda olduğumuza inanıyorum ancak, bu tam olarak anlaşılamadı. Gelişmiş ülkelerde sistem çöktüğünde otoriteler müdahil oluyor ve finansal sistemi garanti altına alıyor.

ANA GÜNDEM KÜRESEL EKONOMİK KRİZ

IMF ve Dünya Bankası'nın İstanbul toplantısında en önemli gündem maddesi, 1930'lu yıllarda yaşanan ve "Büyük Buhran" diye anılan ekonomik krizin ardından dünyanın bugün içinden geçtiği küresel ekonomik kriz oldu. IMF'nin toplantılar öncesi yayınladığı rapora göre, küresel ekonomik durgunluk sona erdi, ancak toparlanma dalgalı olacak ve zaman alacak.

İstanbul'da, ufukta beliren bu ekonomik toparlanmanın nasıl desteklenceği tartışıldı, çıkış politikaları geliştirilmeye çalışıldı. Bu amaçla üye ülkelere sağlanacak destek, yoksul ülkelerin korunması ve değişen ve gelişen şartlarda yeniden yapılanma da, gündemin diğer önemli maddeleri arasında yer aldı.

Son oturumda konuşan Vietnam Merkez Bankası Başkanı ve Guvernörü Nguyen Van Giau, bundan sonra IMF ve Dünya Bankası'nın ve kriz olasılığına güven ortamının yeniden sağlanması için üye ülkelerin iş birliğinin güçlendirilmesi kararına vardıklarını belirtti. Giau, küresel mali krizin bir kez daha Dünya Bankası ve IMF'nin ne için var olduklarını, tüm yöneticilere hatırlattığının altını çizdi. Büyümeyi desteklemek ve gelişmekte olan ülkelerde yaşam standardını geliştirmek, yükseltmek için çalışma kararı alındığını belirten Giau, ayrıca gelişmekte olan ülkelerin IMF'de söz hakkının (kotaların artırılması) artması için yönetim reformu kararı alındı. Giau, sorunların ancak çok taraflı iş birliği ile çözülebileceğine vurgu yaptı.

90 MİLYON KİŞİNİN YOKSULLUĞA DÜŞME TEHLİKESİ VAR

IMF Başkanı Straus-Kahn'ın, "Herkes çocuklarına bu toplantıları anlatacak" dediği tarihî toplantılarda alınan kararlar, dünyaya İstanbul Kararları olarak duyuruldu. Kalkınma Komitesi Başkanı Agustin Carstens, gelişmekte olan dünyada gelecek yıllarda bekleyen en ciddi sorunun sermaye piyasasına yönelik fon ihtiyacı olduğunu belirtirken, komitenin aldığı kararları şöyle aktardı:

"Küresel ekonomide toparlanma işaretleri olduğunu ancak riskler hâlâ devam ediyor. Gelişmekte olan ülkelerde yoksulluk ve en duyarlı kitleler hâlâ krizin etkisini hissediyor. Kriz nedeniyle 90 milyon kişinin daha aşırı yoksulluğa düşmesi tehlikesi var. Üyelerimizi yoksulların korunması için yardımları artırması taahhüdünde bulunmaları için cesaretlendirdik. Sürdürülebilir kalkınma için bu önemli.

Dünya Bankası'nın krize karşı gösterdiği kuvvetli tepkiyi olumlu karşılıyoruz. Onun uzun vadeli sorunlara, iklim değişikliği, gıda güvenliği konusundaki çabalarına destek veriyoruz. Dünya Bankası Grubu'nun finansal kapasitesiyle mevcut kaynaklarını gerektiği gibi kullanması ve Uluslararası Yeniden Yapılanma ve Kalkınma Bankası'na (IBRD) üç yıl içinde 100 milyar doyar aktaracak olması memnuniyet verici.

Dünya Bankası Grubu'nun yeterince kaynakları gelecekteki kalkınma ihtiyaçlarına genel sermaye ihtiyaçlarına cevap verecektir. 2010 ilkbaharında alınacak kararlar Uluslararası Finans Kuruluşu'nun (IFC) sermaye ihtiyaçlarını da gözden geçirecek. Yeni bir kriz tepki mekanizmasının çerçevesinde, krizden korunmaya yardımcı olacaktır. Çok taraflı bir fon da gıda güvenliği inisiyatifi girişiminde düşük gelirli ülkelere destek olacaktır."

Bu açıklamanın ardından Vietnam Merkez Bankası Başkanı Nguyen Van Giau, IMF ve Dünya Bankası yıllık toplantılarının kapanış oturumunu, çaldığı gonla sona erdirdi.

"Dünya Ekonomik Görünümü" raporunda Türkiye'nin yeri

İstanbul'da düzenlenen IMF-Dünya Bankası Yıllık toplantısı çerçevesinde "Dünya Ekonomik Görünümü" raporu yayımlandı. Bu yıl ve gelecek yıl dünya ekonomisine ilişkin tahminlerin yer aldığı raporda, Türkiye ekonomisine ilişkin makroekonomik tahminler de ifade edildi.

Rapora göre Türkiye, bu yıl yüzde 6,5 oranında küçülürken, gelecek yıl ise yüzde 3,7 oranında büyüyecek. Raporda, 2009'u yüzde 6,2 enflasyonla tamamlayacak Türkiye'de, gelecek yılın enflasyonunun ise yüzde 6,8 olacağı öngörüsünde bulunuluyor. Cari açığın gayri safi yurtiçi hâsılaya oranının ise bu yıl yüzde 1,9, gelecek yıl da yüzde 3,7 olacağı tahmin ediliyor.